

STAN I RUCH NATURALNY LUDNOŚCI W WOJEWÓDZTWIE DOLNOŚLĄSKIM W 2016 R.

Wrocław, maj 2017 r.

- ☑ Szacunki **liczby i struktury ludności** dla lat międzyspisowych sporządza się metodą bilansową, przy przyjęciu za bazę wyników ostatniego spisu powszechnego (NSP 2011) do obliczenia danych dla danej gminy z uwzględnieniem liczby urodzeń, zgonów, salda migracji wewnętrznych i zagranicznych (wyjątek stanowi 2015 r., w przypadku którego dla migracji zagranicznych przyjęto dane za 2014 r.) oraz zmian administracyjnych, jakie miały miejsce w bilansowanym okresie.
- ☑ Jako bazę wyjściową bilansów stanowią wyniki Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań 2011 r. (z tym, że dla 2010 r. – również według podziału administracyjnego obowiązującego w dniu 31 XII 2011 r.). W tablicach przeglądowych dla 2005 r. przyjęto wyniki Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań 2002.
- ☑ Prezentowane dane dotyczą **ludności zamieszkałej** w danej gminie, tj. liczby ludności zameldowanej na pobyt stały skorygowanej o saldo osób zameldowanych na pobyt czasowy ponad 3 miesiące.
- ☑ Dane o **urodzeniach i zgonach** (w tym zgonach niemowląt) zostały obliczone zgodnie z kryteriami definicji urodzenia i zgonu noworodka – rekomendowanej przez Światową Organizację Zdrowia (WHO).
- ☑ Współczynniki dotyczące **ruchu naturalnego** w podziale terytorialnym obliczono jako iloraz liczby faktów określonego rodzaju i liczby ludności (według stanu w dniu 30 VI).

1

PODSTAWOWE TENDENCJE

- ☑ W końcu 2016 r. ludność województwa dolnośląskiego liczyła 2903,7 tys. osób (5. lokata wśród województw). Odnotowano dalszy, niewielki ubytek rzeczywisty ludności (w skali roku o 497 osób, tj. o 0,02%), spowodowany głównie ubytkiem ludności z tytułu ruchu naturalnego.
- ☑ Rok 2016 był kolejnym rokiem, w którym zwiększeniu uległa liczba mieszkańców wsi (o 6,8 tys. osób), a zmniejszeniu liczba mieszkańców miast (o 6,3 tys. osób).
- ☑ Na 1 km² powierzchni województwa dolnośląskiego przypadało przeciętnie 146 osób (wobec 123 osób w Polsce), plasując województwo, niezmiennie od ponad 6 lat, na 4. miejscu w kraju.
- ☑ Podobnie jak w ostatnich latach, w 2016 r. wśród mieszkańców więcej było osób starszych niż dzieci. Utrzymał się niewielki wzrost liczby osób w wieku poprodukcyjnym (o 3,6% w skali roku), co świadczy o postępującym starzeniu się ludności.
- ☑ Przyrost naturalny był nadal ujemny. Ubytek ludności z tytułu ruchu naturalnego wynosił 3,1 tys. osób. W przeliczeniu na 1000 ludności przyrost naturalny kształtował się na poziomie minus 1,1 (w 2015 r. – minus 1,8).
- ☑ Pozytywnym zjawiskiem był odnotowany w skali roku wzrost liczby urodzeń żywych (o 4,5%), oraz spadek liczby zgonów (o 3,1%). Nastąpił również niewielki wzrost płodności kobiet – do poziomu 40 urodzeń żywych na 1000 kobiet w wieku rozrodczym (wobec 38 w 2015 r.)
- ☑ Utrzymało się dodatnie saldo migracji ludności na pobyt stały. Nadwyżka zameldowań nad wymeldowaniami z pobytu stałego wynosiła 2809 osób (wobec 782 osób w 2015 r.).

Na obszarze województwa dolnośląskiego według stanu w dniu 31 XII 2016 r. mieszkało 2903,7 tys. osób, co stanowiło 7,6% populacji Polski. Pod względem liczby ludności województwo dolnośląskie plasowało się nadal na 5. miejscu w kraju, po województwach: mazowieckim, śląskim, wielkopolskim i małopolskim.

W 2016 r., podobnie jak w latach wcześniejszych, zarejestrowano w skali roku dalszy, niewielki ubytek rzeczywisty ludności. W porównaniu do stanu z końca 2015 r. zaludnienie województwa zmniejszyło się o 0,5 tys. osób, tj. o 0,02%, a w porównaniu do 2010 r. – o 13,5 tys. osób, tj. o 0,4%.

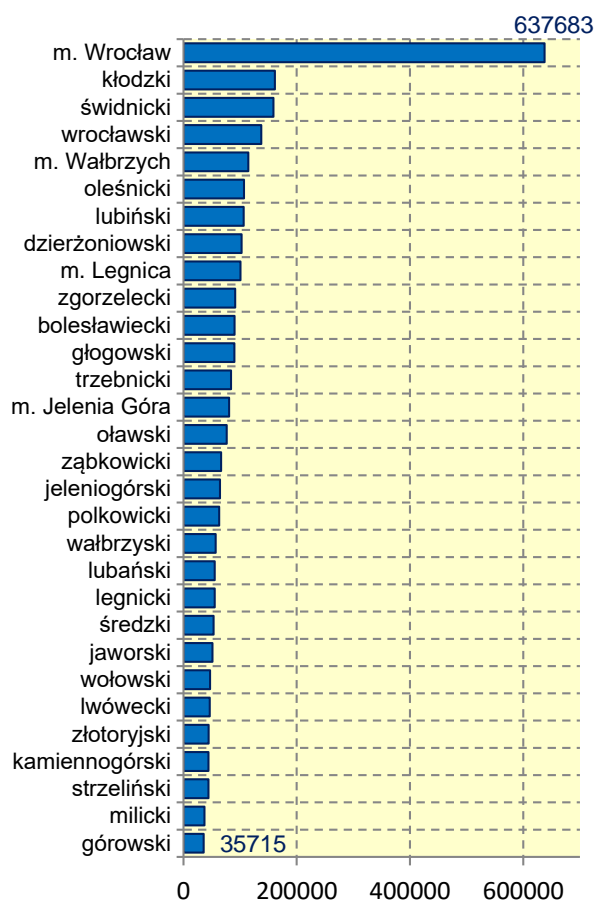
Województwo dolnośląskie wyróżnia się na tle pozostałych województw wysokim poziomem urbanizacji, wyrażonym udziałem ludności miejskiej w ogólnej liczbie ludności. Według stanu w dniu 31 XII 2016 r. na obszarze województwa znajdowało się 91 miast, których ludność stanowiła 69,0% ogółu mieszkańców województwa (ludność wiejska stanowiła 31,0%).

Na Dolnym Śląsku w ostatnich latach systematycznie zmniejsza się liczba mieszkańców miast, a zwiększa się liczba mieszkańców wsi (szczególnie w strefie podmiejskiej). W dniu 31 XII 2016 r. stan ludności miejskiej wynosił 2002,1 tys. osób tj. o 6,8 tys. mniej niż przed rokiem i o 38,3 tys. mniej niż w 2010 r. Odmienny proces miał miejsce w środowisku wiejskim. W skali roku na wsi liczba mieszkańców zwiększyła się z 895,3 tys. osób według stanu z końca 2015 r. do poziomu 901,6 tys. osób, według stanu z końca 2015 r. czyli o 6,3 tys. (w porównaniu do 2010 r. liczba ludności wiejskiej uległa zwiększeniu o 24,8 tys.).

Lokaty powiatów pod względem powierzchni oraz liczby ludności w 2016 r.
Stan w dniu 31 XII

Powiaty	Powierzchnia	Ludność
bolesławiecki	2	11
dzierżoniowski	22	7
gólgowski	23	11
górowski	11	29
jaworski	19	22
jeleniogórski	17	16
kamiennogórski	26	26
klodzki	1	1
legnicki	9	20
lubański	25	19
lubiński	13	6
lwówecki	14	24
milicki	12	28
oleśnicki	4	5
oławski	21	14
polkowicki	8	17
strzeliński	18	27
średzki	15	21
świdnicki	10	2
trzebnicki	5	12
wałbrzyski	24	18
wołowski	16	23
wrocławski	3	3
ząbkowicki	7	15
zgorzelecki	6	9
złotoryjski	20	25
m. Jelenia Góra	28	13
m. Legnica	30	8
m. Wałbrzych	29	4
m. Wrocław	27	1

Liczba ludności według powiatów w 2016 r.
Stan w dniu 31 XII

Do największych pod względem liczby mieszkańców powiatów na Dolnym Śląsku należą: m. Wrocław (w końcu 2016 r. 637,7 tys. osób, stanowiących 22,0% ogółu ludności w województwie), kłodzki (161,5 tys. osób, tj. 5,6%) i świdnicki (158,9 tys. osób, tj. 5,5%). Natomiast najmniejszą liczbą ludności wyróżniają się powiaty: górowski (35,7 tys. osób, tj. 1,2% ogółu ludności), milicki (37,1 tys. osób, tj. 1,3%) i strzeliński (44,1 tys. osób, tj. 1,5%).

Rozpatrując zmiany zaludnienia dolnośląskich powiatów w 2016 r. w porównaniu do sytuacji sprzed roku stwierdzono, iż spośród 30 powiatów w 9 wystąpił wzrost liczby mieszkańców, w tym największy (niezmiennie w ostatnich latach) w powiecie wrocławskim – o 3274 osoby (tj. wzrost o 2,4%). Poza powiatem wrocławskim, również m. Wrocław oraz sąsiadujące powiaty: średzki, trzebnicki, oleśnicki i oławski, a także powiat legnicki wyróżniały się w skali roku dodatnim przyrostem rzeczywistym ludności.

Ubytek liczby mieszkańców miał miejsce w 21 powiatach, szczególnie w tych położonych na południu i na zachodzie województwa, mianowicie w mieście Wałbrzychu (o 0,8%), w powiecie dzierżoniowskim i ząbkowickim (w obu o 0,7%).

W 2016 r. na 1 km² powierzchni województwa dolnośląskiego przypadało przeciętnie 146 osób (wobec 123 osób w Polsce), plasując województwo pod względem gęstości zaludnienia niezmiennie od ponad 6 lat, na 4. miejscu wśród pozostałych województw (po śląskim, małopolskim i mazowieckim).

Struktura ludności według płci od kilku lat nie ulega większym zmianom. W ogólnej liczbie ludności przeważają kobiety, których odsetek w końcu grudnia 2015 r. wyniósł 51,9%, podobnie jak przed rokiem (oraz podobnie jak w 2010 r.).

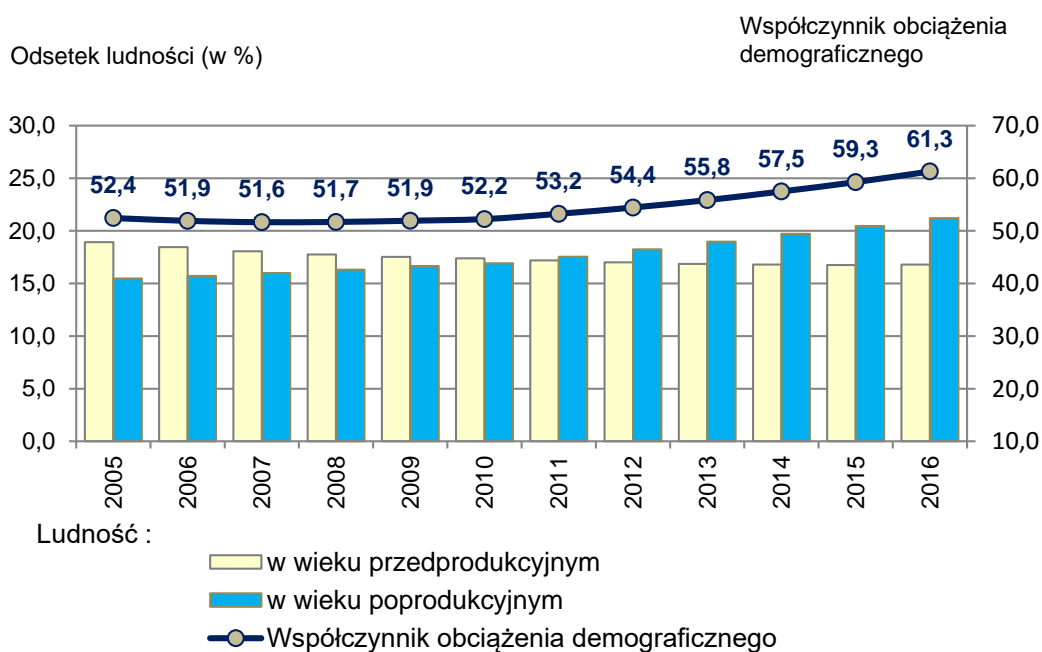
Współczynnik feminizacji określający liczbę kobiet przypadającą na 100 mężczyzn wyniósł 108, przy czym w miastach był wyższy (111) niż na wsi (101).

Ludność województwa dolnośląskiego starzeje się z każdym rokiem – stopniowo zwiększa się udział roczników starszych (m.in. osób w wieku 65 lat i więcej). Według stanu w dniu 31 XII 2016 r. zbiorowość osób w wieku 65 lat i więcej liczyła w województwie dolnośląskim 492,7 tys. osób, stanowiąc 17,0% ogółu ludności w województwie (wobec 16,2% w 2015 r. i 13,3% w 2010 r.)

Podobnie jak w ostatnich latach, w 2016 r. wśród mieszkańców więcej było osób starszych niż dzieci. W dniu 31 XII 2016 r. populacja dzieci w wieku 0-14 lat liczyła w województwie dolnośląskim 410,8 tys. osób (wobec 408,2 tys. w 2015 r. i 410,0 tys. w 2010 r.). W ogólnej liczbie ludności w 2016 r. udział dzieci w wieku 0-14 lat kształtował się na poziomie 14,1%, czyli na zbliżonym w latach wcześniejszych.

Ludność według ekonomicznych grup wieku

Stan w dniu 31XII

W województwie dolnośląskim, podobnie jak w skali całego kraju, konsekwencją przemian demograficznych mających miejsce w ostatnich dziesięcioleciach, są również stopniowe przesunięcia

w strukturze ludności według ekonomicznych grup wieku. Utrzymuje się m.in. stopniowy wzrost liczby osób w wieku poprodukcyjnym – w 2016 r. w porównaniu do 2015 r. przybyło 21,6 tys. osób w wieku poprodukcyjnym, tj. o 3,6% (w porównaniu do 2010 r. przybyło 122,1 tys. osób, czyli wzrost o 20,3%).

Począwszy od 2011 r., w przeciwieństwie do lat wcześniejszych, w ogólnej liczbie ludności stwierdza się więcej osób w wieku poprodukcyjnym niż osób w wieku przedprodukcyjnym.

Współczynnik obciążenia demograficznego, określający liczbę osób w wieku przedprodukcyjnym i poprodukcyjnym przypadającą na 100 osób w wieku produkcyjnym, wyniósł 61,3 (w 2015 r. – 59,3, a w 2010 r. – 52,2).

3

RUCH NATURALNY LUDNOŚCI

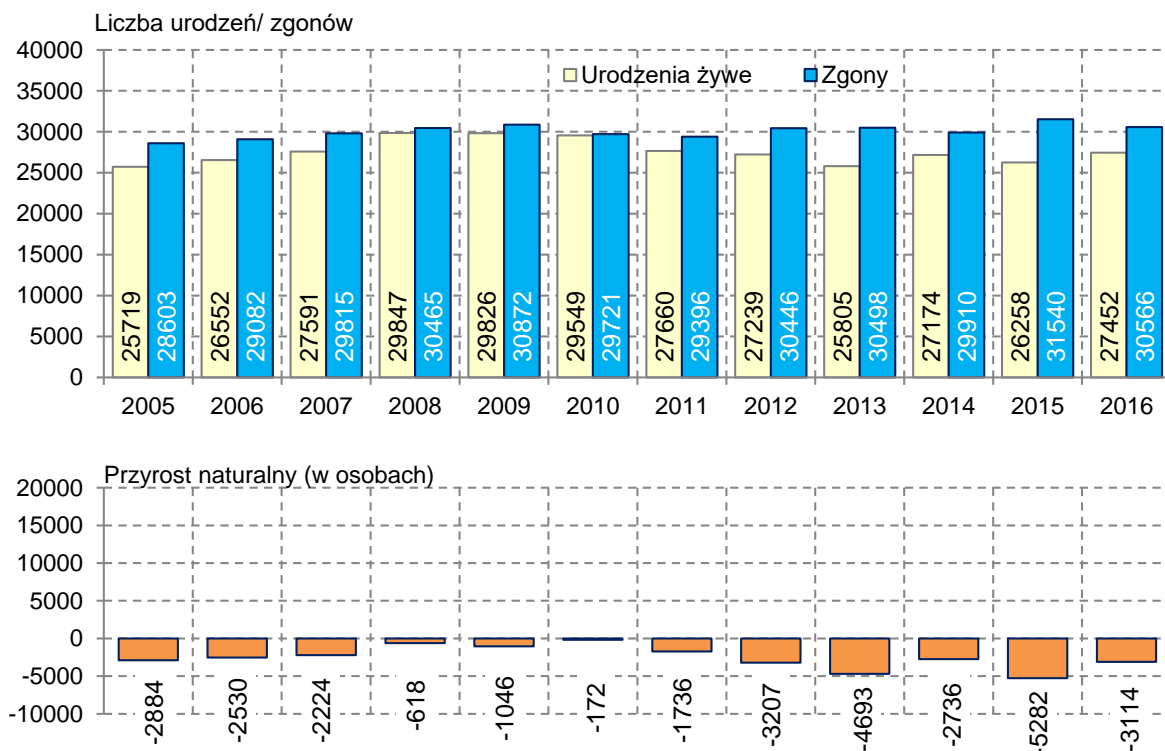
Zjawiska społeczno-demograficzne, tj. małżeństwa, rozwody, urodzenia i zgony określa się mianem ruchu naturalnego.

W 2016 r. w województwie zawarto 13,9 tys. **nowych związków małżeńskich**, tj. o 5,3% więcej niż rok wcześniej. W miastach i na wsi liczba zawartych małżeństw również zwiększyła się – odpowiednio o 5,1% i o 5,8%.

Nadal liczba nowo zawartych małżeństw była zdecydowanie niższa od liczby małżeństw rozwiązanych – bilans małżeństw był ujemny i w konsekwencji zmniejszały się zasoby istniejących małżeństw

Natężenie zawierania związków małżeńskich ocenić można za pomocą ogólnego współczynnika małżeństw brutto, wyrażającego liczbę zawartych małżeństw w danym roku przypadającą na 1000 ludności. W 2016 r. współczynnik małżeństw ukształtował się na poziomie 4,8‰ (przed rokiem 4,5‰, a w 2010 r. – 5,6‰). W miastach współczynnik małżeństw, podobnie jak latach wcześniejszych, był niższy (4,7‰) niż na wsi (4,9‰). W przekroju powiatów liczba zawartych małżeństw w przeliczeniu na 1000 ludności była największa w powiatach: milickim (5,5‰) oraz polkowickim i złotoryjskim (po 5,4‰), natomiast najmniejsza w powiatach: dzierzoniowskim, wałbrzyskim i w mieście na prawach powiatu Wałbrzychu (po 4,3‰).

Urodzenia i zgony oraz przyrost naturalny

W 2016 r. w ogólnej liczbie prawnie zawieranych związków małżeńskich małżeństwa wyznaniowe ze skutkami cywilnymi, tj. zawarte w kościołach oraz związkach wyznaniowych i jednocześnie zarejestrowane w urzędach stanu cywilnego, stanowiły na Dolnym Śląsku 51,2% (wobec 48,6% w 2014 r. i 59,0% w 2010 r.).

W województwie dolnośląskim w 2016 r. zarejestrowano 27,5 tys. **urodzeń żywych** tj. o 11,9 tys. więcej niż przed rokiem i o 2,3 tys. mniej niż w 2010 r. Współczynnik urodzeń żywych wyniósł 9,5‰ i był wyższy w stosunku do notowanego rok wcześniej (9,0‰) oraz niższy w porównaniu z 2010 r. (10,1‰).

Przeciętnie w kraju na 10000 ludności w 2016 r. przypadało 99 urodzeń, tj. o 4 więcej niż w województwie dolnośląskim.

Współczynnik urodzeń, podobnie jak w latach wcześniejszych, był wyższy na wsi niż w miastach, przy czym obserwuje się stopniowe zmniejszenie dysproporcji między wsią a miastem. W 2016 r. na 1000 ludności przypadało 9,6 urodzeń żywych na wsi, a w miastach – 9,4 (w 2015 r. odpowiednio 9,4 na wsi i 8,9 w miastach).

Wśród dolnośląskich powiatów nadal najwyższe wartości współczynnika urodzeń żywych odnotowano w powiatach z podregionu wrocławskiego: wrocławskim (12,4), we Wrocławiu (11,2) oraz łańcuchowym (10,9). Najmniejsze natężenie urodzeń żywych wystąpiło w południowej części województwa, szczególnie w powiatach: ząbkowickim (7,0) i kłodzkim (7,1) oraz w Jeleniej Górze (7,2).

Odmienne niż w latach wcześniejszych, w 2016 r. odnotowano niewielki wzrost **plodności kobiet** – do poziomu 40 urodzeń żywych na 1000 kobiet w wieku rozrodczym (wobec 38 w 2015 r.).

W 2016 r. na 10000 kobiet w wieku rozrodczym przypadało na wsi 398 urodzeń żywych, podczas gdy w miastach – 386 (czyli o 12 urodzeń mniej). W porównaniu do lat wcześniejszych nastąpiło zmniejszenie dysproporcji między wsią a miastem w poziomie plodności kobiet (m.in. w 2005 r. współczynnik plodności wynosił na wsi 38,1, a w miastach – 32,8, czyli o 53 urodzenia na 10000 kobiet mniej).

Poziom dzietności kobiet nadal nie gwarantuje prostej zastępowalności pokoleń – **współczynnik dzietności teoretycznej** wyniósł 1,286 wobec 1,357 w kraju. Rok wcześniej – współczynnik dzietności w 2015 r. kształtował się na poziomie 1,206, czyli był nieznacznie niższy niż w roku analizowanym 2016 r. Zatem, przy założeniu, że w poszczególnych fazach okresu rozrodczego (15-49 lat) kobiety rodziłyby z intensywnością obserwowaną wśród kobiet w badanym roku, to 1000 kobiet urodziłoby przeciętnie 1286 dzieci, tj. o 80 dzieci więcej niż w 2015 r.

W 2016 r. zarejestrowano 30,6 tys. **zgonów** i było to o 1,0 tys. zgonów mniej w porównaniu do poziomu sprzed roku (tj. o 3,1% mniej).

W miastach zmarło 21,7 tys. osób i było to o 4,2% mniej niż w 2015 r. Na wsi odnotowano 8,9 tys. zgonów, tj. mniej o 0,2%.

W 2016 r. surowy współczynnik zgonów (umieralność), czyli liczba zarejestrowanych w danym roku zgonów na 1000 ludności, ukształtował się na poziomie 10,5 i był niższy niż notowany w 2015 r., kiedy wynosił odpowiednio 10,9 oraz wyższy niż w 2010 r. – 10,2. W ostatnich latach obserwuje się zwiększenie dysproporcji w poziomie umieralności na wsi i w miastach, przy czym po 2005 r. w miastach współczynnik zgonów przyjmował już nieznacznie wyższe wartości niż na wsi, podczas gdy w latach wcześniejszych kształtował się na niższym poziomie niż na wsi. W 2016 r. w miastach – na 10000 ludności przypadało 108 zgonów, a na wsi – 99 zgonów, natomiast w 2010 r. – 103 zgony w miastach, a na wsi – 99 zgonów.

W przekroju dolnośląskich powiatów najniższy poziom umieralności (7,7) odnotowano w powiecie wrocławskim oraz następnie w powiatach trzebnickim i głogowskim (odpowiednio 8,6 i 8,7). Najwyższym poziomem umieralności wyróżniały się nadal powiaty położone na południu województwa, m.in.: miasto Wałbrzych (13,9) oraz wałbrzyski (12,8) i ząbkowicki (12,6).

W skali roku nieznacznie zwiększyła się liczba **zgonów niemowląt**. W 2016 r. odnotowano 105 zgonów dzieci w wieku poniżej 1 roku życia (przed rokiem – 100, a w 2010 r. – 181). Współczynnik zgonów niemowląt (wyrażający liczbę zgonów niemowląt na 1000 urodzeń żywych) wyniósł 3,8 (podobnie jak w 2015 r. oraz wobec 6,1 w 2010 r.).

W analizowanym roku umieralność niemowląt kształtowała się na zbliżonym poziomie na wsi i w miastach (odpowiednio 3,7 w miastach oraz 4,0 na wsi). W latach wcześniejszych umieralność niemowląt była wyższa w miastach niż na wsi – współczynnik ten w 2014 r. wyniósł 4,7 wobec 4,2 na wsi (a w 2015 r. po 3,8)

Utrzymująca się w każdym roku analizowanego okresu w województwie dolnośląskim nadwyżka zgonów nad urodzeniami spowodowała, iż **przyrost naturalny** był nadal ujemny. I tak, w 2016 r. miał miejsce ubytek ludności z tytułu ruchu naturalnego – o 3,1 tys. osób (2015 r. – o 5,3 tys. osób). W przeliczeniu na 1000 ludności przyrost naturalny w województwie wyniósł minus 1,1 (w 2015 r. – minus 1,8), a przeciętnie w Polsce minus 0,2 (w 2015 r. – minus 0,7).

Zarówno w miastach jak i na wsi, zarejestrowano więcej zgonów niż urodzeń żywych (odpowiednio o 4791 więcej w miastach oraz o 491 więcej na wsi). Współczynnik przyrostu naturalnego w miastach kształtował się na poziomie minus 2,4 (wobec minus 1,5 w 2014 r.), a na wsi – minus 0,5‰ (wobec plus 0,3 w 2014 r.).

Rozpatrując dolnośląskie powiaty stwierdzono przestrzenne zróżnicowanie natężenia przyrostu naturalnego. W 2016 r. dodatni przyrost naturalny wystąpił w 9 jednostkach (w 2015 r. – w 6, a w 2010 r. – w 16), a ujemny w pozostałych 21 powiatach. W przeliczeniu na 1000 ludności najwyższą wartość przyrostu naturalnego ludności odnotowano w powiatach: wrocławskim (4,7) oławskim (2,1) i trzebnickim (1,4). Najwyższy ubytek ludności z tytułu ruchu naturalnego miał miejsce w powiatach: m.Wałbrzychu (minus 6,4) i ząbkowickim (minus 5,6) oraz wałbrzyskim (minus 5,5).

4

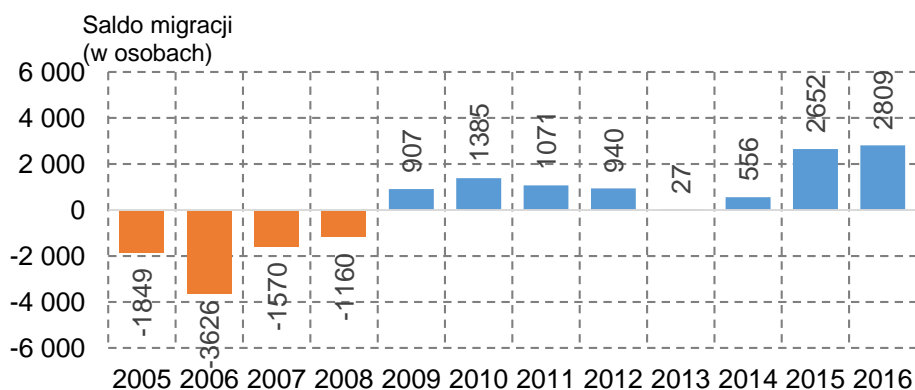
RUCH MIGRACYJNY LUDNOŚCI

Na przestrzeni lat 2009-2016 w województwie dolnośląskim występowało dodatnie **saldo migracji na pobyt stały**, co oznacza, że liczba zameldowanych na pobyt stały w ciągu roku – napływ (z innych województw i zagranicy) przekraczała liczbę osób wymeldowanych z pobytu stałego w tym okresie – odpływ (do innych województw i za granicę). W 2016 r. liczba ludności województwa w wyniku migracji stałych (wewnętrznych i zagranicznych) zwiększyła się o 2,8 tys. osób (w roku poprzednim wzrost o 0,8 tys. osób), z tego w miastach ubyło 0,7 tys. osób, natomiast na wsi liczba ludności zwiększyła się o 3,5 tys. osób.

W przeliczeniu na 1000 mieszkańców saldo migracji na pobyt stały kształtowało się na poziomie 1,0 (wobec 0,3 przed rokiem), czyli z tytułu migracji na pobyt stały liczba mieszkańców uległa zwiększeniu średnio o ok. 10 osób na 10 tys. ludności.

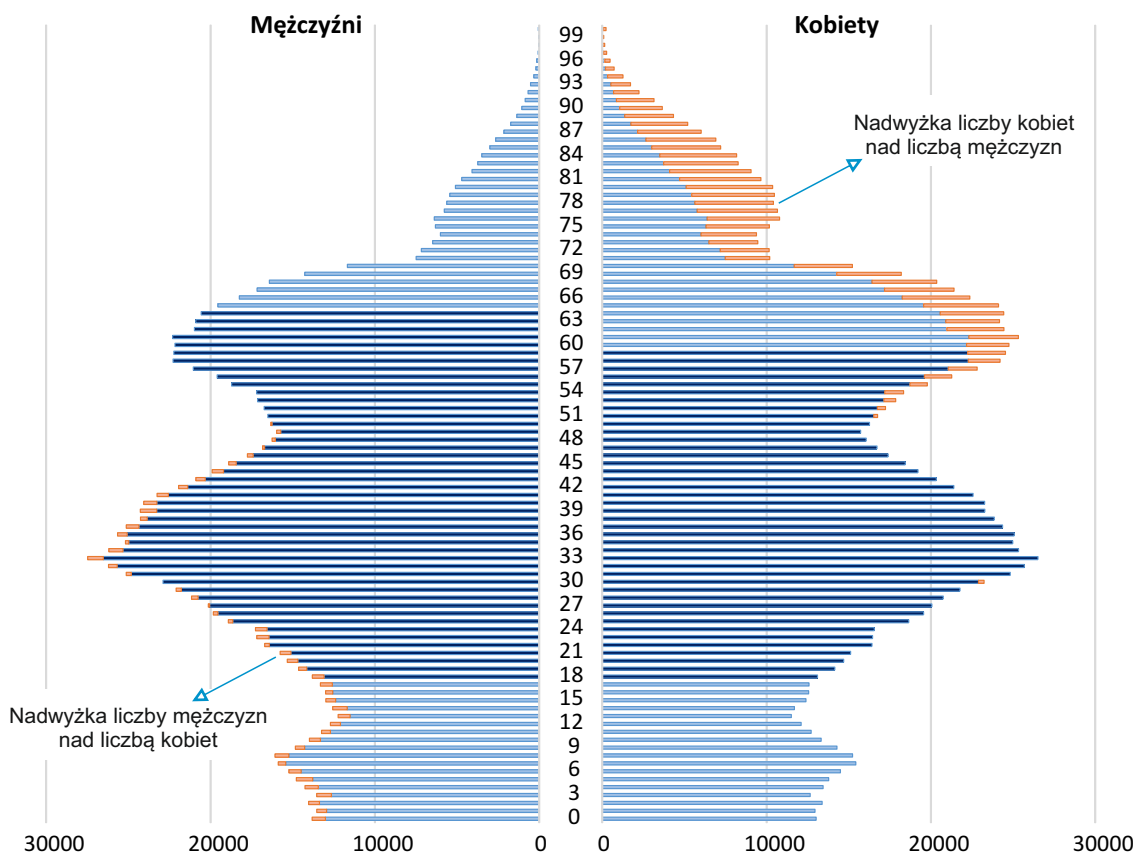
Na podstawie zgłoszenia wymeldowania z pobytu stałego 1093 mieszkańców woj. dolnośląskiego wyjechało na stałe do innych krajów, w tym najwięcej osób **wyemigrowało** do Niemiec (463 osoby) i Wielkiej Brytanii (247). Z zagranicy przyjechały na pobyt stały 1243 osoby (**imigrantów**), w tym najwięcej również z Niemiec (248 osób), Wielkiej Brytanii (220) oraz Ukrainy (197).

Saldo migracji na pobyt stały

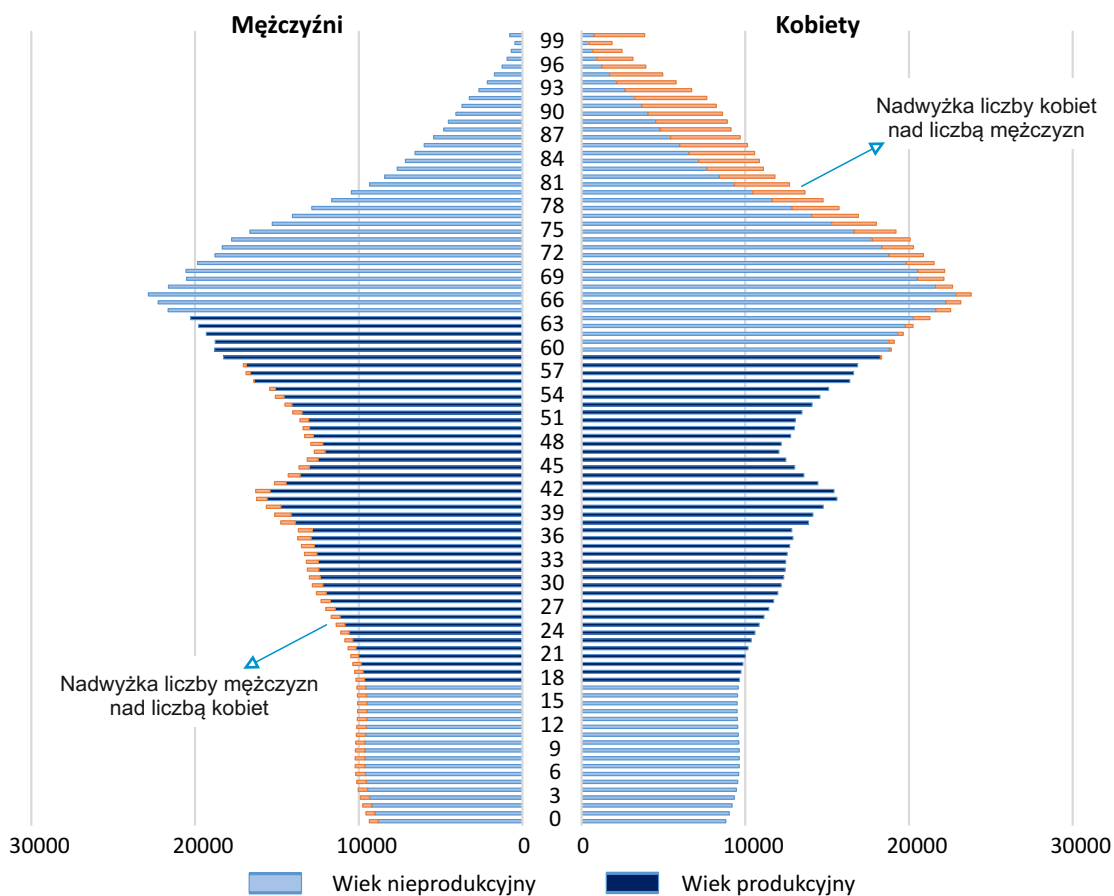

STRUKTURA LUDNOŚCI WEDŁUG PŁCI I WIEKU W WOJEWÓDZTWIE DOLNOŚLĄSKIM (stan w dniu 31 XII)

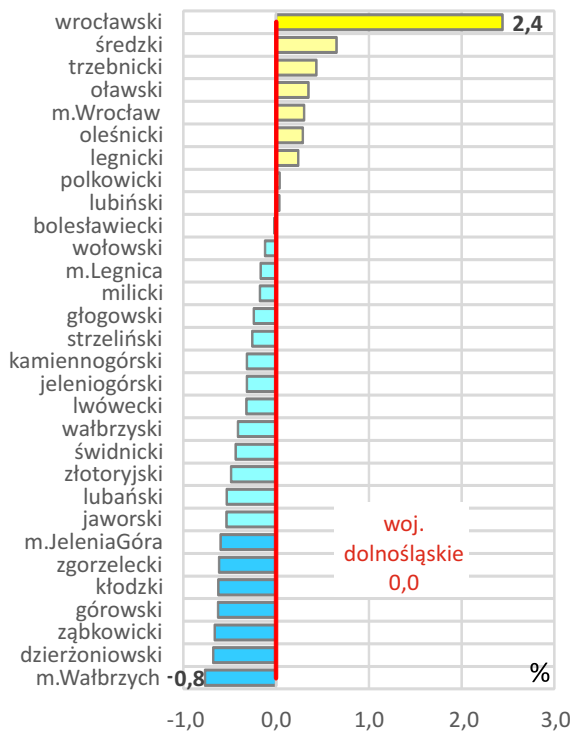
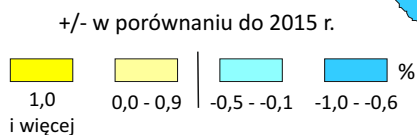
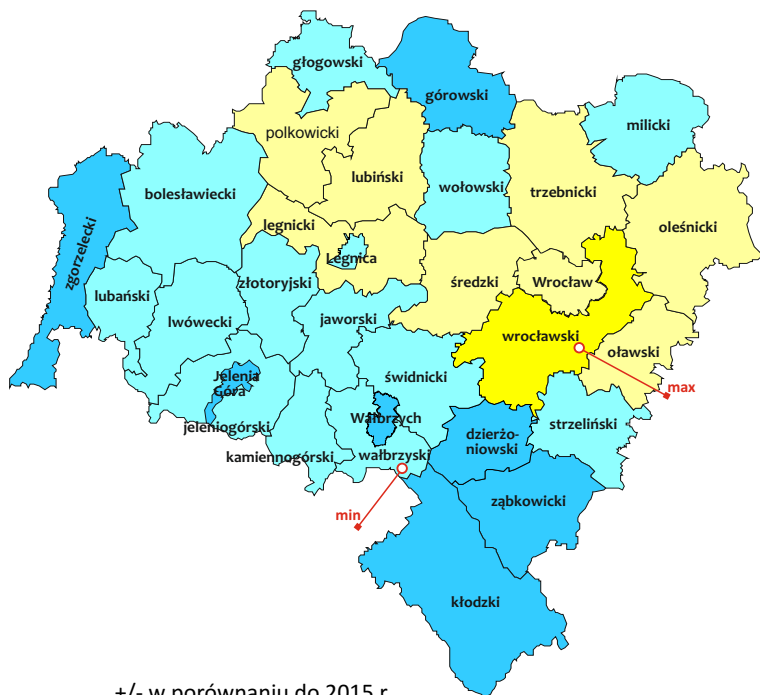
2016 (dane rzeczywiste)

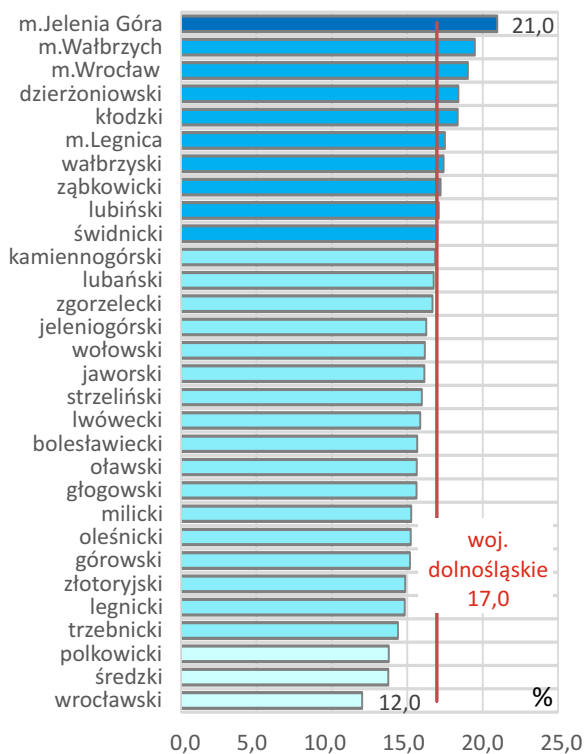
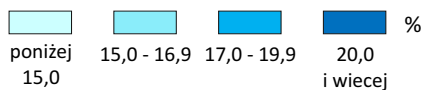
2050 (prognoza)

PRZYROST RZECZYWISTY LUDNOŚCI W WOJEWÓDZTWIE DOLNOŚLĄSKIM WEDŁUG POWIATÓW W 2016 R.

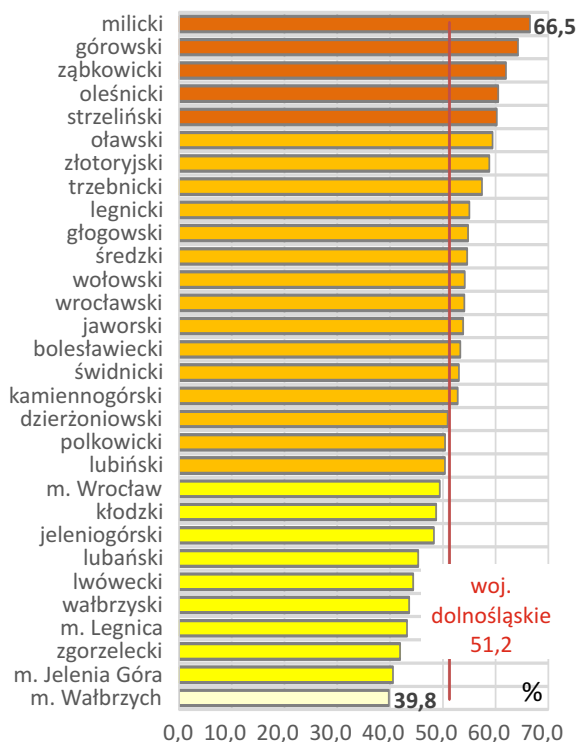
UDZIAŁ OSÓB W WIEKU 65 LAT I WIĘCEJ W OGÓLNEJ LICZBIE LUDNOŚCI W WOJEWÓDZTWIE DOLNOŚLĄSKIM WEDŁUG POWIATÓW (stan w dniu 31 XII)

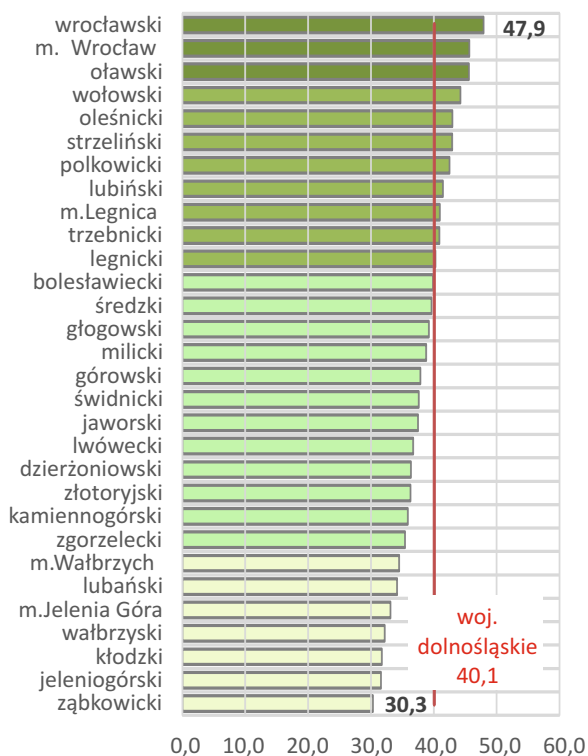
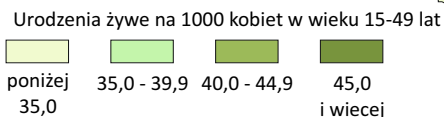
UDZIAŁ MAŁŻEŃSTW WYZNANIOWYCH W OGÓLNEJ LICZBIE ZAWARTYCH MAŁŻEŃSTW W WOJEWÓDZTWIE DOLNOŚLĄSKIM WEDŁUG POWIATÓW W 2016 R.

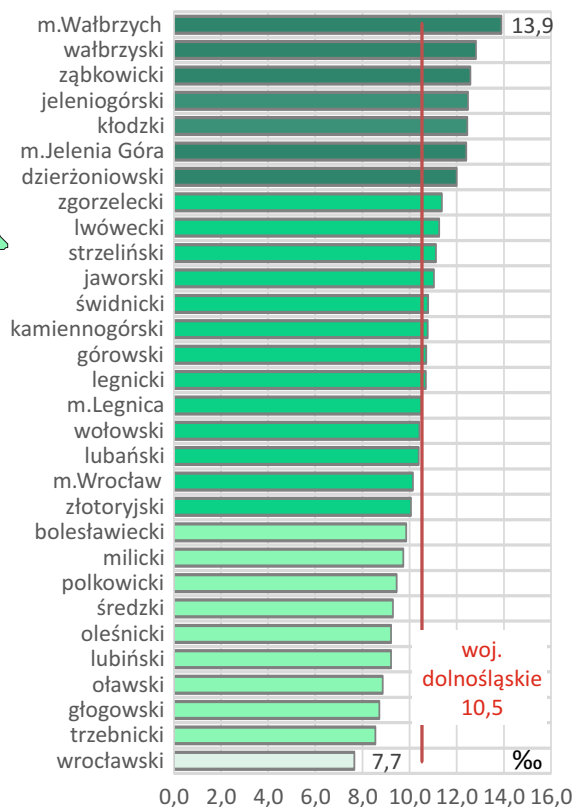
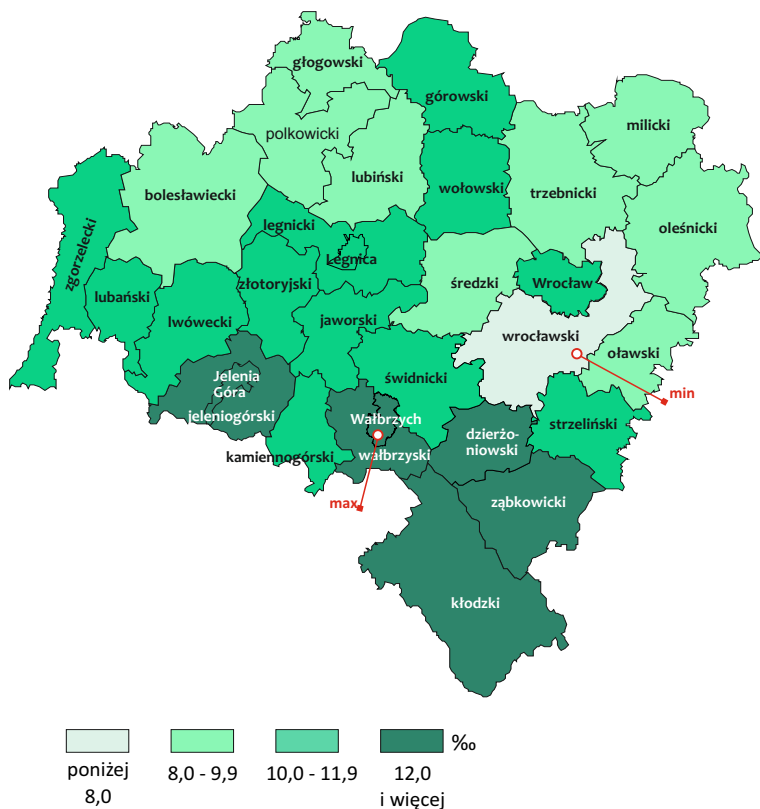
U w a g a. Jako kryterium podziału na województwa i powiaty, jak również miasta i wieś przyjęto: miejsce stałego zameldowania mężczyzny przed ślubem lub w przypadku małżeństw, w których mężczyzna zamieszkiwał przed ślubem za granicą - miejsce stałego zameldowania przed ślubem.

PŁODNOŚĆ KOBIEC W WOJEWÓDZTWIE DOLNOŚLĄSKIM WEDŁUG POWIATÓW W 2016 R.

ZGONY NA 1000 LUDNOŚCI W WOJEWÓDZTWIE DOLNOŚLĄSKIM WEDŁUG POWIATÓW W 2016 R.

PRZYROST NATURALNY NA 1000 LUDNOŚCI W WOJEWÓDZTWIE DOLNOŚLĄSKIM WEDŁUG POWIATÓW W 2016 R.

